

Fellessak 1/17 kvote for betinget skadefelling av ulv i region 4 og 5, 2017/2018

Innhold

Fellessak 1/17 kvote for betinget skadefelling av ulv i region 4 og 5, 2017/2018	1
Bakgrunn	2
Regelverk	2
I. Naturmangfoldloven.....	2
II. Forskrift om forvaltning av rovvilt	3
Bestandssituasjonen for ulv	4
Kjent avgang av ulv.....	6
Tap og skadesituasjonen husdyr på utmarksbeite.....	7
Akershus	7
Hedmark	7
Østfold	8
Tap 2016.....	9
Vurderinger fra sekretariatene i region 4 og 5.....	10
Om rovviltneemndenes myndighet.....	10
Om kvote for betinget skadefelling av ulv.....	10
Innstilling fra sekretariatene i region 4 og 5	12

Bakgrunn

Stortinget behandlet den 6. juni 2016 Innst. 330 S (2015–2016) til Stortinget fra energi- og miljøkomiteen Meld. St. 21 (2015–2016) Ulv i norsk natur — Bestandsmål for ulv og ulvesone. Bestandsmålet for ulv i Norge er 4–6 ynglinger per år, hvorav 3 skal være helnorske ynglinger. Også ynglinger utenfor ulvesonen teller med. Ynglinger i grenserevir skal telle med på en faktor på 0,5. Forvaltningen av ulv skal skje gjennom et samarbeid mellom region 4 (Østfold, Akershus og Oslo) og region 5 (Hedmark).

Gjennom forskrift om forvaltning av rovvilt, fastsatt ved Kgl. res. den 18.3.2005 er de regionale rovviltnemndene gitt myndighet til å fatte vedtak om kvote for betinget skadefelling etter forskriften § 8 når bestandene ligger over de nasjonalt fastsatte bestandsmålene for hver enkelt art i regionene.

Stortinget behandlet også den 25. april 2017 Prop. 63 L (2016-2017), Innst. 257 L (2016-2017) endringer i naturmangfoldloven (felling av ulv m.m.). Her bad Stortinget regjeringen om å endre rovviltforskriften, slik at naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b inngår som del av hjemmelsgrunnlaget for betinget skadefelling og lisensfelling av ulv, og at naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav c inngår som del av hjemmelsgrunnlaget for lisensfelling av ulv. Denne endringen er foreløpig ikke gjennomført.

Skadefelling retter seg mot enkeltindivider, og er ikke et virkemiddel som kan benyttes til å regulere bestanden. Regulering av bestandsstørrelsen skal skje gjennom lisensfelling eller kvotejakt. Kvoten for betinget skadefelling kan derfor heller ikke direkte sammenlignes med en kvote for lisensfelling eller kvotejakt. Kvoten settes blant annet ut i fra det en forventer er realistisk at kan bli felt under skadefelling gjennom beitesesongen.

Klima – og miljødepartementet overførte myndigheten tilbake fra Miljødirektoratet og til nemndene i brev dat. 8. mai 2017.

Regelverk

I. Naturmangfoldloven

Naturmangfoldloven trådte i kraft 1. juli 2009. Loven gir omfattende bestemmelser for forvaltningen av naturens mangfold. Forskrift om forvaltning av rovvilt er hjemlet i viltloven, men naturmangfoldlovens bestemmelser vil også gi føringer for vedtak som gjelder rovviltets forvaltning. Noen av de viktigste bestemmelsene gjengis under.

§ 8. (kunnskapsgrunnlaget)

Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet.

Myndighetene skal videre legge vekt på kunnskap som er basert på generasjoners erfaringer gjennom bruk av og samspill med naturen, herunder slik samisk bruk, og som kan bidra til bærekraftig bruk og vern av naturmangfoldet.

§ 9. (føre-var-prinsippet)

Når det treffes en beslutning uten at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger den kan ha for naturmiljøet, skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. Foreligger en risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet, skal ikke mangel på kunnskap brukes som begrunnelse for å utsette eller unnlate å treffe forvaltningstiltak.

§ 10. (økosystemtilnærming og samlet belastning)

En påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for.

§ 11. (kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver)

Tiltakshaveren skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter.

§ 12. (miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder)

For å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet skal det tas utgangspunkt i slike driftsmetoder og slik teknikk og lokalisering som, ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold, gir de beste samfunnsmessige resultater.

§ 18. (annet uttak av vilt og lakse- og innlandsfisk etter vurdering av myndighetene)

Kongen kan ved forskrift eller enkeltvedtak tillate uttak av vilt og lakse- og innlandsfisk

- a) for å beskytte naturlig forekommende planter, dyr og økosystemer,
- b) for å avverge skade på avling, husdyr, tamrein, skog, fisk, vann eller annen eiendom,
- c) for å ivareta allmenne helse- og sikkerhetshensyn eller andre offentlige interesser av vesentlig betydning,
- d) for innfangning til gjenoppbygging av bestander,
- e) for innfangning til lovlig oppdrettsvirksomhet,
- f) for forskning, undervisning eller taksonomisk virksomhet, eller som er fremmede organismer.

Vedtaket etter første ledd bokstav a til f kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte.

Myndigheten etter loven kan av eget tiltak iverksette uttak med formål som nevnt i første ledd bokstav a til d og g, jf. annet ledd. Uttaket regnes ikke som enkeltvedtak, og kan om nødvendig skje på annens eiendom. Kongen kan gi nærmere forskrift om slikt uttak.

II. Forskrift om forvaltning av rovvilt

Følgende bestemmelser med tilhørende kommentarer gjelder vurdering av hvorvidt de regionale nemndene har myndighet til å fatte vedtak, og fastsetting av kvote for skadefelling av ulv:

§ 4. Forvaltningsregioner og nasjonale bestandsmål for regionene

Det skal være åtte forvaltningsregioner med tilhørende nasjonale mål for antall årlige ynglinger innenfor regionens grenser

d) *Region 4 – Østfold, Oslo og Akershus*: 6 ynglinger av gaupe, samt, i samarbeid med region 5, 4–6 årlige ynglinger av ulv hvorav 3 skal ha skjedd i revir som i sin helhet ligger i Norge.

e) *Region 5 - Hedmark*: 10 ynglinger av gaupe, 5 ynglinger av jerv og 3 ynglinger av bjørn, samt, i samarbeid med region 4, 4–6 årlige ynglinger av ulv hvorav 3 skal ha skjedd i revir som i sin helhet ligger i Norge.

§ 7. Generelle bestemmelser om vedtak fattet av rovviltnemnden

Rovviltnemnden har myndighet til å fatte vedtak om kvote for felling etter forskriften § 8 og § 10 og kvote for jakt etter forskriften § 11 når bestanden av den enkelte art ligger over de nasjonalt fastsatte bestandsmålene for regionen, jf. forskriften § 4. Nemndens myndighet skal for ulv og bjørn baseres på de siste dokumenterte data om siste års ynglinger fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt, jf. forskriften § 3 tredje ledd. Rovviltnemndens vedtak skal bygge på den regionale forvaltningsplanen for rovvilt, data om biologiske og bestandsmessige forhold og om skade- og konfliktsituasjonen, jf. forskriften § 3 tredje ledd og § 6.

(...)

Etter at vedtak om kvote for felling er fattet etter forskriften § 8 og § 10 og kvote for jakt etter forskriften § 11, skal irregulær avgang av rovvilt innenfor regionen belastes den kvote som er bestemt av rovviltnemnden.

§ 8. Kvote for betinget skadefelling av gaupe, jerv, bjørn og ulv

Dersom vilkårene i forskriften § 7 er oppfylt, kan en rovviltnemnd tildele kvote for betinget skadefelling på gaupe, jerv, bjørn og ulv til fylkesmannen for å forhindre at disse artene gjør skade på bufe eller tamrein. Kvote for betinget skadefelling gjelder fra 1. juni til og med 15. februar.

Vedtaket etter første ledd som gjelder ulv i regionene 4 og 5 skal fattes av rovviltnemndene i disse to regionene i fellesskap.

Bestandssituasjonen for ulv

De siste opplysningene om bestandssituasjonen for ulv per dags dato er rapporten "Ulv i Norge pr. 7. april 2017 – foreløpige konklusjoner for vinteren 2016/2017". Rapporten er utarbeidet av Høgskolen i Innlandet. Opplysningene nedenfor er hentet fra denne rapporten.

For registreringssesongen 2016-2017 er det pr. 7. april dokumentert totalt 101-107 ulver i Norge, hvorav 52 med helnorsk tilhold og 49-55 med tilhold på begge sider av riksgrensen. Når de 12 ulvene som er kjent avlivet i samme periode blir trukket fra (inkludert én avlivet i Sverige), er de foreløpige tall fra i vinter totalt 89-95 ulver med tilhold i revir på tvers av riksgrensen eller med helnorsk tilhold. Dette er 6-11 flere enn de 83-84 ulvene som pr. april forrige vinter ble påvist med helt eller delvis tilhold i Norge etter at ni avlivede var fratrukket. Økningen skyldes ikke flere ulver med helnorsk tilhold, men derimot flere ulver registrert i grenserevir. Den registrerte reduksjonen i antall ulver med helnorsk tilhold på 9 dyr (fra 61 til 52 ulver) mellom de to vintersesongene kan i stor grad forklares med at Slettåsreviret vinteren 2015-2016 ble registrert som helnorsk. I vinter (2016-2017) ble det registrert som et grenserevir etter at lederulv i flokken ble påvist også i Sverige.

Med unntak av Spekedalsreviret i Rendalen, der et ulvepar ble avlivet før jul i vinter, ble alle ulverevir med flokker (familiegrupper) eller revirmarkerende par påvist med fullstendig eller delvis tilhold innenfor ulvesona. Sammenlignet med status pr. april forrige vinter (2015-2016) er det i vinter påvist en reduksjon i antall familiegrupper med helnorsk tilhold (fra 6-7 til 5), mens det ble bekreftet en økning i antall flokker med revirgrenser på tvers av riksgrensen (fra 4 til 7). Når det gjaldt endringer i antall revirmarkerende ulvepar mellom de to vintersesongene, ble det bekreftet flere par sist vinter både i helnorske revir og for grenserevir, med en økning fra 4 til 6 helnorske par og fra 1 til 3 par i grenserevir.

Valpekull er foreløpig bekreftet i 4 helnorske og 6 grenserevir. Når grenserevir vektlegges med 0,5, tilsvarer dette 7 ynglinger. Tilsvarende tall i 2016 var 6 helnorske og 4 grenserevir.

Tabell 1. Ulv foreløpig dokumentert i Norge pr. 5. april vinteren 2016-2017 med helnorsk tilhold (52) eller med tilhold på begge sider av riksgrensen (49-55). Tabellen er hentet fra rapporten Ulv i Norge pr. 07. april 2017.

REVIR/ område	Revir nr	LAND	FYLKE/LÄN	Sosial status 2016-17	Kull født i 2016	Antall ulver 2016-17
Osdalen	1	N	Hedmark	Familiegruppe	Ja	10
Julussa	2	N	Hedmark	Familiegruppe	Ja	8 ¹
Letjenna	3	N	Hedmark	Familiegruppe	Ja	6
Mangen	4	N	Hedmark/Akershus	Familiegruppe	Nei?	3
Aurskog	5	N	Akershus	Familiegruppe	Ja	3
Slettås	6	N/S	Hedmark/Värmland	Familiegruppe	Ja	9-10 ²
Varåa	7	N/S	Hedmark/Värmland	Familiegruppe	Ja	5-8
Juvberget	8	S/N	Värmland/Hedmark	Familiegruppe	Ja	8
Rotna	9	S/N	Värmland/Hedmark	Familiegruppe	Nei?	3
Skugghøyden	10	S/N	Värmland/Hedmark	Familiegruppe	Ja	4
Magnor	11	S/N	Värmland/Hedmark	Familiegruppe	Ja	4-5
Skillingmark	12	S/N	Värmland/Østf/Akers	Familiegruppe	Ja	7
Spekedalen	13	N	Hedmark	Revirmark. par	Nei	2 ³
Kynna	14	N	Hedmark	Revirmark. par	Nei	2
Flisdalen	15	N	Hedmark	Revirmark. par	Nei	2
Gräsmark	16	N	Hedmark	Revirmark. par	Nei	2
Østmarka	17	N	Akershus/Oslo	Revirmark. par	Nei	2
Hobøl	18	N	Østfold	Revirmark. par	Nei	2
Fulufjellet	19	N/S	Hedmark/Dalarna	Revirmark. par	Nei	2 ⁴
Rømskog	20	N/S	Østf/Akersh/Värml	Revirmark. par	Nei	2
Boksjø	21	S/N	V. Götaland/Østfold	Revirmark. par	Nei	2
Østre Eidskog	22	N/S	Hedmark/Värmland	Revirmark. par?	Nei?	1-2
Elgklinten	23	N/S	Hedmark/Värmland	?	Nei?	2
Løten-Rendalen		N	Hedmark	Ikke-stasjonær	Nei	1 ⁵
Sjølisand		N	Hedmark	Ikke-stasjonær	Nei	1
Jømna		N	Hedmark	Ikke-stasjonær?	Nei	1
Hurdalssjøen		N	Akershus	Ikke-stasjonær	Nei	1
Lierne		N	Nord-Trøndelag	Ikke-stasjonær?	Nei	1 ⁶
Koppang		N	Hedmark	Stasjonær?	Nei	1 ⁷
Stange, Grønli		N	Hedmark	Stasjonær?	Nei	1 ⁸
Stange, Prestmarka		N	Hedmark	Ikke-stasjonær	Nei	1 ⁹
Tresjøen		N	Akershus	Ikke-stasjonær?	Nei	1
Froland		N	Aust-Agder	Ikke-stasjonær?	Nei	1 ¹⁰
Totalt (inkl 12 døde)						101-107

¹ Ettårig hannulv født 2015 avlivet ved lisensjakt i Ringsaker kommune 11. januar 2017. Tispevalp født 2016 avlivet ved lisensjakt i Rendalen kommune 26. februar 2017. Hannulv avlivet ved lisensjakt i Stor-Elvdal kommune 23. mars 2017, etter all sannsynlighet avkom fra Julussaflokken.

² Ettårig tispe utvandret fra Slettåsreviret i oktober. Deretter avlivet etter etablering i par nord for Idre i Sverige 19.11.2016.

³ Par avlivet ved skadefelling i Rendalen kommune 2. desember 2016, født i revirene Slettås (hann) og Juvberget (tispe).

⁴ Hannen forsvunnet i mars 2017, sannsynlig illegal jakt.

⁵ Hannulv avlivet ved lisensjakt i Rendalen kommune 26. februar 2017.

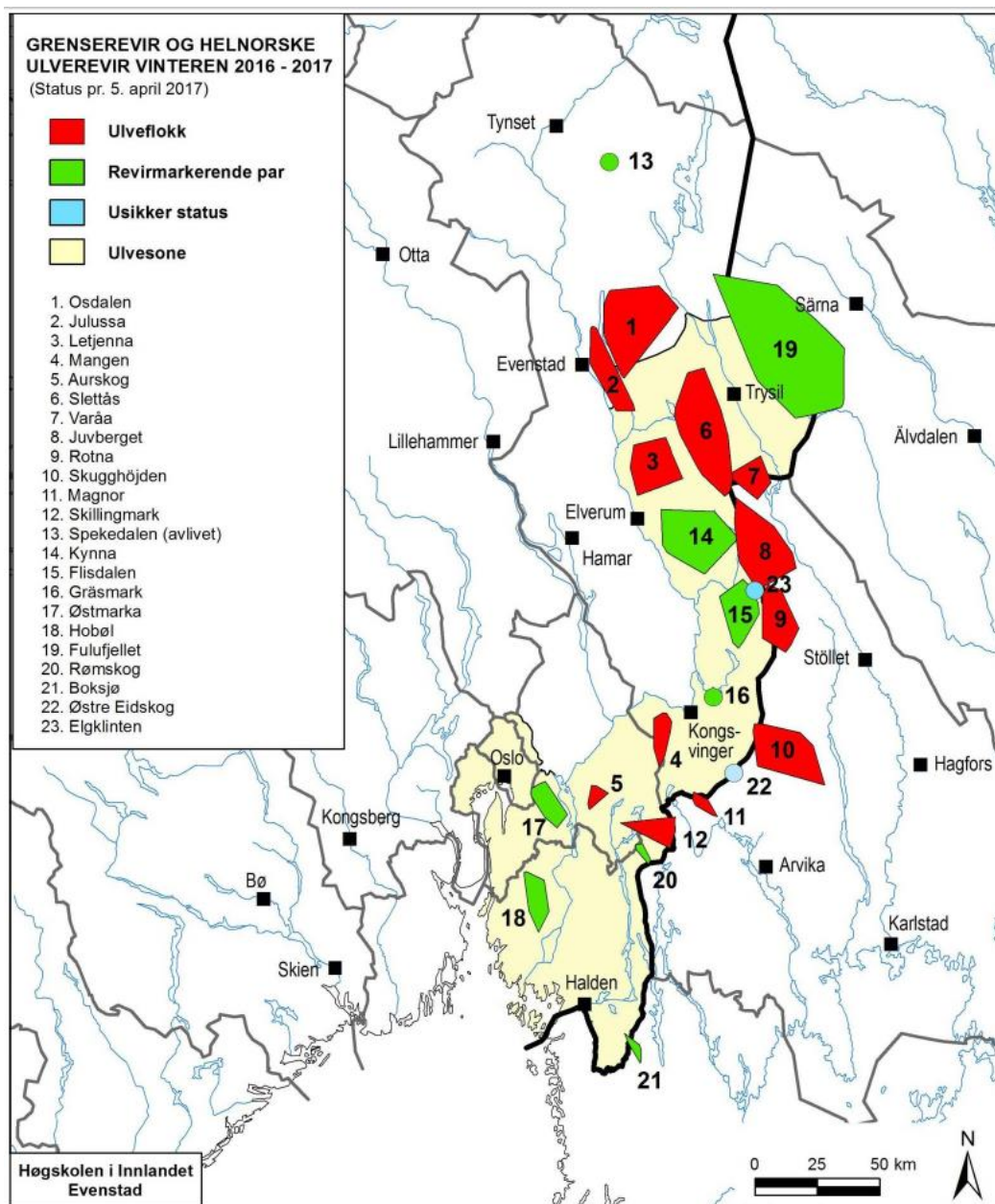
⁶ Hannulv avlivet ved nødverge i Lierne kommune 26. oktober 2016.

- 7 Hannulv avlivet ved lisensjakt i Stor-Elvdal kommune 3. november 2016.
- 8 Tispe avlivet ved lisensjakt i Stange kommune 7. februar 2017.
- 9 Tispe avlivet ved lisensjakt i Stange kommune 31. mars 2017
- 10 Tispe avlivet ved lisensjakt i Froland kommune 6. oktober 2016.

Kjent avgang av ulv

I perioden 1. mai 2016 til 30. april 2017 er det kjent en avgang på i alt 17 ulver. Tilsvarende tall fra 1. mai 2015 til 30. april 2016 var 14 ulver.

Fig. 1. Oversikt over familiegrupper og revirmarkerende par (Figuren er hentet fra rapporten Ulv i Norge pr. 07. april 2017):

Tap og skadesituasjonen husdyr på beite

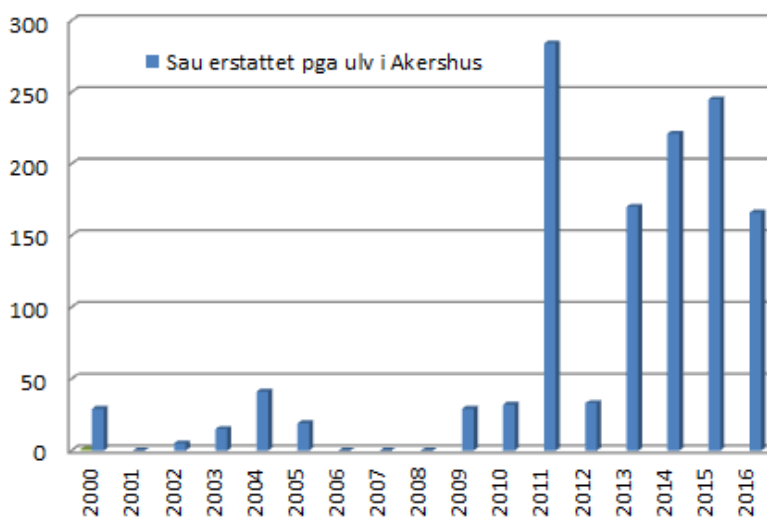
Akershus

Totalt er det for 2016 erstattet 199 sau tatt av ulv i Akershus. 35 av disse er voksne sauer og 164 er lam. Det var en nedgang fra 2015 til 2016 på 100 dyr.

Ulveskadene i 2016 var i Eidsvoll i det samme beiteområdet som har hatt tap og skader forårsaket av ulv de siste årene. Beiteområdet hvor det var skader omfatter kommunene Nord-Odal og Stange i Hedmark fylke, og Eidsvoll og Nes kommuner øst for Vormo. Dette var den tredje beitesesongen med ulveskader i dette beiteområdet.

Ulven er det rovdyret som tar mest sau i Akershus. Frem til 2009 var det sporadiske ulvetap, men fra 2009 har ulven overtatt som den største tapsårsaken i Akershus. I 2016 var det totalt sett mindre ulveskader enn de siste 3 beitesesongene fra 2013 - 2015.

Fig. 2 viser utvikling i tap av sau til ulv Akershus 2000-2016:

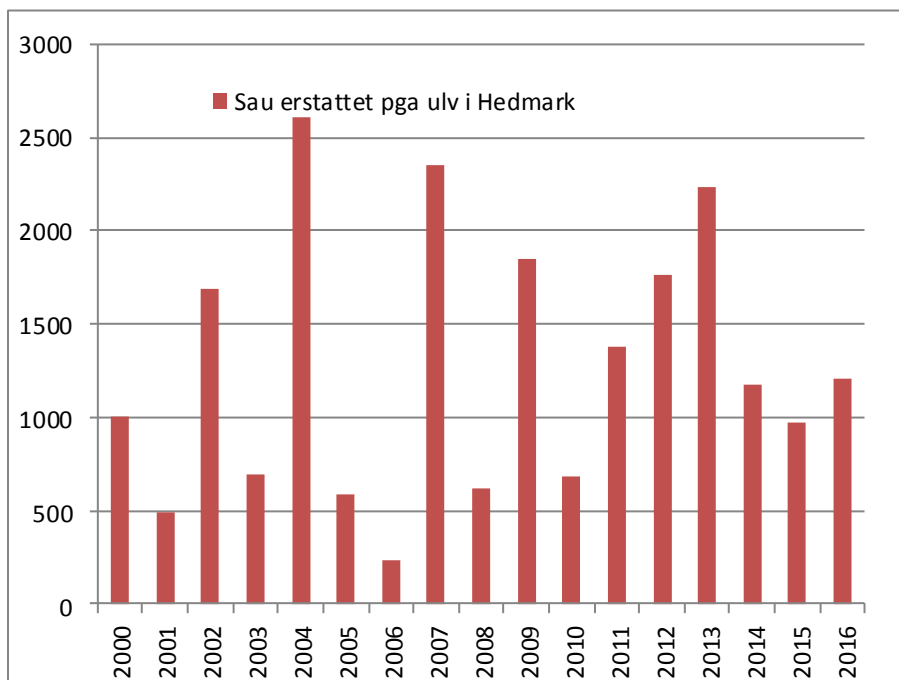

Hedmark

I Hedmark ble det i 2016 søkt erstattet totalt 4919 sau som tapt til rovvilt. Av disse var 1212 søkt erstattet som tapt til ulv. Fylkesmannen utbetalte erstatning for 964 sauer som tapt til ulv. Det ble ikke gitt erstatning for tap av tamrein til ulv i 2015/2016. (Hovedparten av tap til tamrein erstattes som uspesifisert rovvilt).

I Hedmark ble det sluppet 114 296 på utmarksbeite i 2016 (tall fra søknader om produksjonstillegg aug. 2016). Tapene til ulv varierer mye mellom år, og nivået er høyere de senere årene enn tidligere. For øvrig er det jerv som er den største skadegjøreren på sau i Hedmark.

Fig. 3, utvikling i tap av sau til ulv Hedmark 2000-2016:

Østfold

I Østfold går omtrent halvparten av alle småfe innenfor rovdyravvisende gjerder av ulik utførelse og kvalitet.

Tapene var markant høyere tidlig på 2000-tallet enn det har vært i de senere årene uten etablering i Mossereviret.

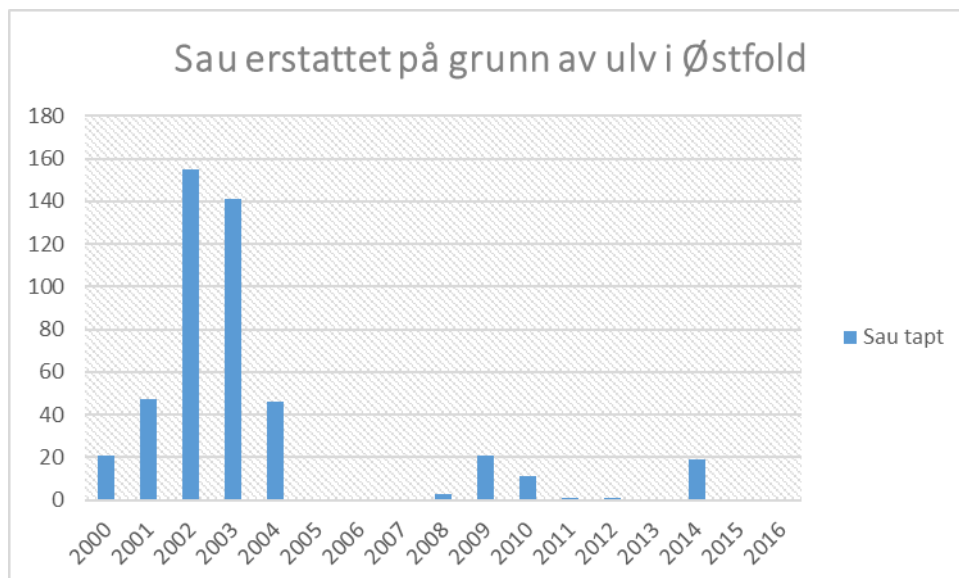
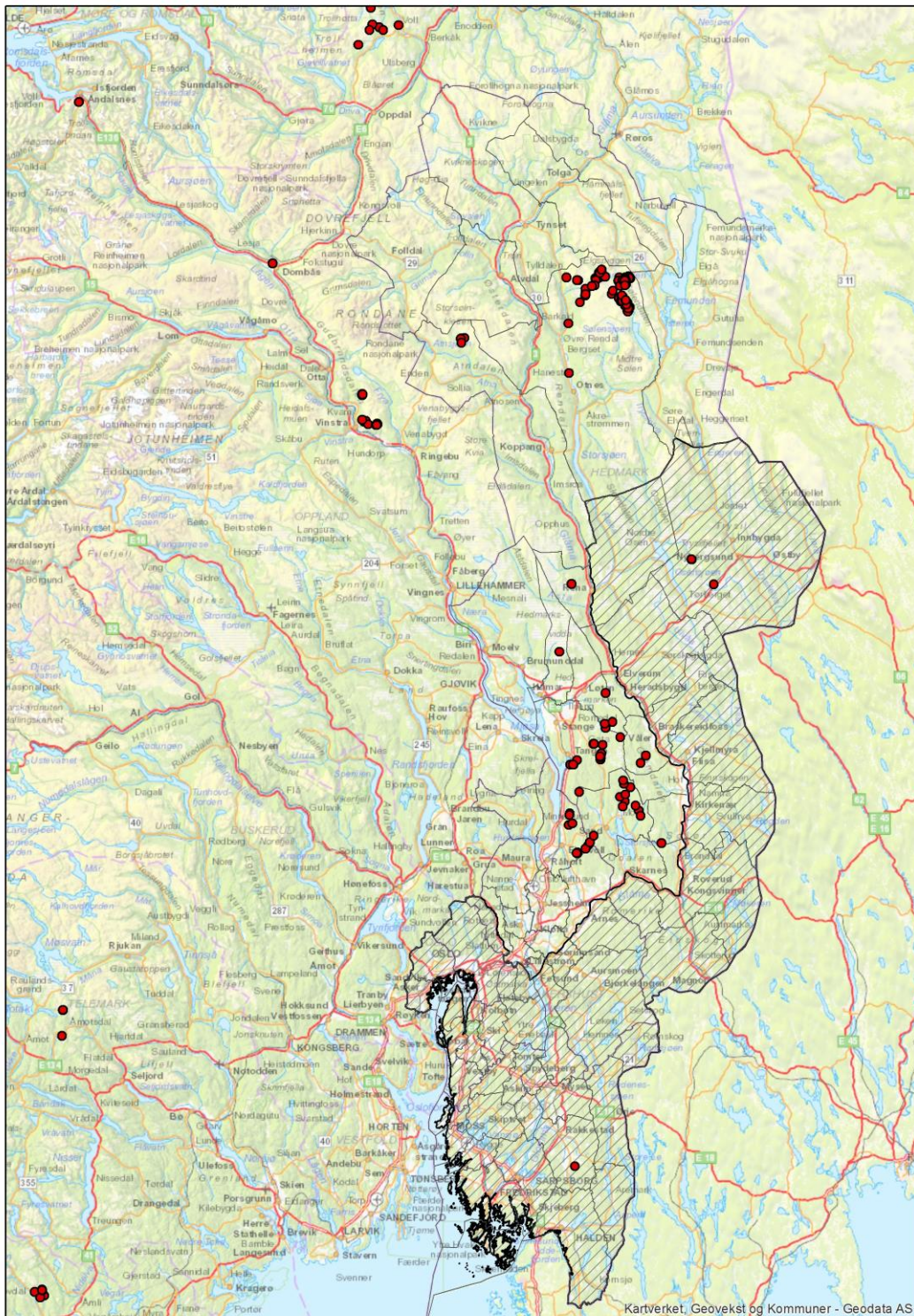

Fig. 4, utvikling i tap av sau til ulv Østfold 2000-2016:

Tap 2016

Fig. 5 viser hvor det i 2016 ble dokumentert tap av sau til ulv (NB! Mange punkter ligger så tett at de glir over i hverandre og ser ut som kun ett punkt. Det kan derfor fremstå som det er dokumentert færre skader enn det egentlig er):

Vurderinger fra sekretariatene i region 4 og 5

Om rovviltnemndenes myndighet

Rovviltnemndene har myndighet til å fatte vedtak om kvote for betinget skadefelling, jf. forskriften §§ 7 og 8, når bestanden av den enkelte art ligger over de nasjonalt fastsatte bestandsmålene for regionen, jf. forskriften § 4. Nemndens myndighet skal for ulv baseres på dokumenterte data om siste års ynglinger fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt, jf. forskriften § 3 tredje ledd. Siste offisielle og oppsummerende sluttrapport kom 30.05.2016: «*Bestandsovervåking av ulv vinteren 2015-2016. Bestandsstatus for store rovdyr i Skandinavia 1-2016*». Ifølge rapporten er det påvist syv helnorske ynglinger og fire i svensk-norske grenserevir i 2015. Bestanden ligger dermed over bestandsmålet og nemndene har myndighet til å vedta kvote. Den neste offisielle statusrapporten er ventet 1. juni 2017 – og den tar for seg fjorårets ynglinger (2016).

Sekretariatene i region 4 og 5 viser for øvrig til at det i siste offisielle statusrapport fra bestandsovervåking av ulv (7. april 2017), fremgår at det er foreløpig bekreftet at valpekull ble født i fire helnorske og seks grenserevir i 2016. Tilsvarende antall ynglinger i 2015 var henholdsvis sju og fire valpekull. Dersom yngling i grenserevir settes til 0,5, tilsvarer dette en reduksjon i antall ynglinger av ulv i Norge fra ni valpekull i 2015 til sju valpekull i 2016.

Om kvote for betinget skadefelling av ulv

Etter lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven), av 19.6.2009 nr. 100, § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Beslutninger som kan påvirke naturmangfoldet skal tuftes på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, jf. naturmangfoldloven § 8. Ulvebestanden er godt undersøkt med årlige sporinger, og man har dermed god oversikt over svingningene i bestanden, jf. Rapporten *Bestandsovervåking av ulv vinteren 2015-2016. Bestandsstatus for store rovdyr i Skandinavia 1-2016*, samt rapporten *Ulv i Norge pr. 15. april 2017, – foreløpige konklusjoner for vinteren 2016/2017*.

”Føre-var-prinsippet” i § 9 sier at når det ikke foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvordan beslutningens virkning vil være på naturmiljøet, skal man unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. Sekretariatet anser at det foreligger tilstrekkelig kunnskap til at nemndene kan fatte vedtak.

Ved vurdering av kvote for betinget skadefelling skal det ifølge kommentarene til rovviltforskriften § 7 annet ledd og gjøres en samlet vurdering av bestandens status og forventede utvikling. Ut i fra dette skal det sannsynliggjøres at bestanden etter neste yngling fortsatt vil oppfylle det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen.

§ 7 – annet ledd:

Rovviltnemndens vedtak skal bygge på den regionale forvaltningsplanen for rovvilt, data om biologiske og bestandsmessige forhold og om skade- og konfliktsituasjonen, jf. forskriften § 3 tredje ledd og § 6.

I kommentarene til forskriften § 7 – annet ledd heter det:

Annet ledd regulerer hva rovviltnemnden skal legge vekt på ved vedtak om kvote for betinget skadefelling, lisensfelling og kvotejakt på gaupe og antall dyr som kan felles ved slik felling eller jakt.

Ved vurdering av felling eller jakt skal rovviltnemnden gjøre en samlet vurdering av bestandens status og forventede utvikling og sannsynliggjøre at bestanden etter neste yngling fortsatt vil oppfylle det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen. Kravet til presisjon i forvaltningsvedtak både med hensyn til bruk av skadefellingstillatelser og kvotejakt/ lisensfelling øker jo nærmere ned mot de nasjonale bestandsmålene den aktuelle rovviltart forvaltes.

Etter sekretariatets oppfatning vil et sentralt punkt i vurderingene være kravet til at det skal sannsynliggjøres, jf. kommentaren til rovviltforskriften § 7, at "*bestanden etter neste yngling fortsatt vil oppfylle det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen*". I perioden 2010 - 2013 lå antall ynglinger på bestandsmålet, mens bestanden i 2014 lå under bestandsmålet (2 ynglinger). I 2015 ble det påvist syv helnorske ynglinger og fire i svensk-norske grenserevir. Per 7. april 2017 er det påvist 5 helnorske familiegrupper, 7 familiegrupper ved riksgrensen, 6 helnorske par og 3 grensepar (parene inngår ikke i bestandsmålet).

Sekretariatene viser i denne sammenheng til at betinget skadefelling kun skal gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning, jf naturmangfoldloven § 12 om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder og rovviltforskriften § 9. Dette innebærer at tillatelse til betinget skadefelling i all hovedsak vil være aktuelt for dyr som oppholder seg i viktige beiteområder for husdyr og tamrein. Terskelen for å iverksette betinget skadefelling innenfor ulvesona er høy. Ved vurdering av om det skal innvilges tillatelse til skadefelling skal Fylkesmannen rent konkret vurdere en rekke faktorer, herunder føringer i rovviltforliket, regional forvaltningsplan, områdets betydning som beitemark, skadens omfang og utvikling, potensialet for fremtidige skader, mulighet for å gjennomføre forebyggende tiltak og eventuell forekomst av genetisk viktig individ.

Den norske bestanden av ulv er en del av den skandinaviske populasjonen. Fra sluttrapporten om ulv i Skandinavia vinteren 2015-2016 (den offisielle årsrapporten), ble totalt 41 familiegrupper av ulv dokumentert i Skandinavia, hvorav 30 i Sverige, sju i Norge og fire med tilhold på begge sider av riksgrensen.

Fra vinteren 2014/2015 til vinteren 2015/2016, ble det påvist en vesentlig økning i det totale antall dyr i Norge. Fra 2015/2016 til nå, ser det foreløpig ut som at det er to færre helnorske familiegrupper (7 til 5), men tre flere i grenserevir (4 til 7) og flere par. Dette iht. foreløpig rapport dat. 7. april 2017.

Avgangen av ulv i Skandinavia skjer gjennom lovlig felling (lisensfelling og betinget skadefelling, samt nødverge), påkjørsler, illegal jakt og naturlig avgang. På noe lengre sikt kan innavlsproblematikk utgjøre en utfordring for den skandinaviske ulvebestandens overlevelse, men innavlskvotienten har gått noe ned de siste årene med bakgrunn i innvandring.

For perioden 1. juni 2016 – 15. februar 2017 ble det vedtatt en kvote på 8 dyr for betinget skadefelling. Innenfor region 4 og 5 ble det felt 3 dyr på skadefelling, alle i Sølendalen i Rendalen. Av disse ble 2 tatt ut på sporsnø av SNO i desember. Ut fra bestandsutviklingen, og med henblikk på at skadefelling normalt vil gjelde individer som oppholder seg utenfor forvaltningsområdet for ynglende ulv, anser sekretariatene at en kvote for betinget skadefelling på 6 dyr er forsvarlig, jf naturmangfoldloven § 10.

Sekretariatene anser ut fra dette at et uttak av 6 ulver på skadefelling ikke vil være til hinder for mulighetene til å nå bestandsmålet kommende år, og heller ikke vil virke negativt på ulvens muligheter til overlevelse på lang sikt, jf forskriften § 7.

Naturmangfoldloven § 11 anses ikke som relevant i denne sammenheng.

Skadefellingsperiode

I henhold til rovviltforskriften § 8 gjelder kvote for betinget skadefelling i perioden 1.6.-15.2.

Innstilling fra sekretariatene i region 4 og 5

Forslag til vedtak:

I. Om nemndenes myndighet

Rovviltnemndene i region 4 og 5 viser til den nasjonale målsettingen om 4–6 ynglinger per år, hvorav 3 skal være helnorske ynglinger. Også ynglinger utenfor ulvesonen teller med. Ynglinger i grenserevir skal telle med på en faktor på 0,5. I siste offisielle statusrapport fra bestandsovervåking av ulv, som er utgangspunkt for vurdering av beslutningsmyndighet, fremgår det at det var påvist 7 helnorske ynglinger og 4 i svensk-norske grenserevir i 2015 (rapport fra 1. juni 2016).

Rovviltnemndene anser med det at de har myndighet til å fatte vedtak om kvote for betinget skadefelling av ulv, jf. §§ 4, 7, og 8 i rovviltforskriften.

II. Kvote for betinget skadefelling

Skadefelling er et virkemiddel for å avhjelpe akutte skadesituasjoner som kan oppstå på husdyr eller tamrein, og skal rette seg mot bestemte individer. Kvoten for betinget skadefelling settes på et nivå som gjør at den er tilstrekkelig for å håndtere akutte skadefellingssituasjoner. Ut fra den foreliggende dokumentasjon om bestandssituasjonen for ulv, basert på oppdatert kunnskap per 7. april 2017, og basert på erfaringer fra tidligere år, finner rovviltnemndene at det bør åpnes for betinget skadefelling av 6 ulver for å forebygge betydelige skader på husdyr og tamrein.

Et uttak gjennom betinget skadefelling på 6 ulver vurderes ikke å være til skade for bestandens overlevelse.

Det fastsettes en kvote på 6 ulver for betinget skadefelling i perioden 1. juni 2017 – 15. februar 2018.

Vedtaket er fattet med hjemmel i § 18 i lov om forvaltning av naturmangfold av 19. juni 2009, jf. § 8 i forskrift om forvaltning av rovvilt av 18. mars 2005.

Rovviltnemnda har fattet vedtaket på bakgrunn av siste tilgjengelige vitenskapelige kunnskap om ulvens bestandsstatus, jf. naturmangfoldloven § 8. Rovviltnemnda anser at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om virkninger på naturmiljøet i denne saken, og føre-var-prinsippet, jf. § 9, kommer derfor ikke til anvendelse. Nemnda anser at en kvote på 6 dyr ikke vil påføre bestanden en for stor samlet belastning, jf. § 10. Hensynet til differensiert forvaltning skal ligge til grunn for en tillatelse til skadefelling, jf. § 12. Nemndene anser at § 11 ikke er relevant i denne sammenheng.

Dette vedtaket er et enkeltvedtak og kan påklages i medhold av forvaltningsloven kapittel VI, senest innen 3 uker etter at vedtaket er gjort kjent.

Vedlegg: "Ulv i Norge pr. 7. april 2017, foreløpige konklusjoner for vinteren 2016-2017"